

УДК 378.011.3-051:78

**COMPETENCE-BASED APPROACH IN INSTRUMENTAL
PERFORMANCE TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS
КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД В ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКІЙ
ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ**

Novosiadla I.S. / Новосядла І.С.

*Ph.D (Art Science), Associate Professor of the Department
of Music Education and Conducting Methods,
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

кандидат мистецтвознавства, доцент

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,

Анотація. *Висвітлюються переваги концепції загальномузичного розвитку як основи інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Наголошується на актуальності застосування ефективних технологій і форм забезпечення освітнього процесу, використання як традиційних, так і нових засобів і методів для всебічного розвитку творчих здібностей студентів. Розглядаються шляхи реалізації концепції загальномузичного розвитку в інструментальному класі, що сприяє формуванню в учнів компетентностей, необхідних для їх успішної професійної самореалізації.*

Ключові слова. *компетентнісний підхід, інструментально-виконавська підготовка, вчитель музичного мистецтва, «Профільний музичний інструмент», індивідуальне заняття, концепція загальномузичного розвитку.*

Сучасні проблеми музичної педагогіки актуалізують потребу у підготовці фахівця якісно нової формації – не вузького спеціаліста-предметника, а універсально освіченого педагога, що володіє високою культурою, багатим особистісно-творчим потенціалом. Адже широка ерудиція, педагогічна майстерність вчителя-музиканта, його креативність сприяють збагаченню світогляду його учнів, формуванню їх духовних цінностей.

Значні резерви розвитку студентів – майбутніх музикантів-педагогів – закладені у практиці навчання гри на інструменті, націленого в умовах фахової підготовки у ВНЗ на вирішення завдань інтенсивного й всебічного розвитку їх творчих здібностей, на формування компетентностей, необхідних для успішної професійної самореалізації.

Сьогодні часто доводиться констатувати інертність студентів, їх пасивність. Зазвичай на уроках вони малоактивні, їм значно легше і простіше виконати те, що сказав викладач, відтворити те, що він показав, ніж самому проявити творчий підхід, сформулювати власну думку. Більше того, зменшення кількості годин з музично-теоретичних дисциплін (зокрема, з історії музики), слабка теоретична довузівська підготовка студентів негативно позначається на їх ерудиції, на можливостях не лише грамотно відтворити нотний текст, але й усно його проаналізувати. Неусвідомленість цієї проблеми і, відповідно, відсутність кроків, щоб її подолати, приводить до того, що випускник ВНЗ іноді виявляється неспроможним займатись професійною діяльністю.

Щоб підготовка майбутніх фахівців була адекватною до вимог життя, запитів ринку праці, а процес і результат засвоєння через навчання системи знань і набуття умінь і навичок відповідав належному професійному рівню,

необхідно застосовувати не тільки перевірені часом методичні прийоми, а й нові педагогічні технології розвитку творчої особистості.

Розвиток учнів заглиблюється своїм корінням у знання про предмет, однак знання самі по собі не завжди дають потрібний результат. Для розумової діяльності важливі не стільки ті конкретні знання та навички, які засвоює студент, скільки розвиток тих можливостей, на основі котрих відбувається накопичення знань і без участі яких цей процес не відбудеться.

Для педагога інструментального класу важливо не перетворитися на вчителя гри на інструменті, зосереджуючись повністю лише на розвитку технічного «оснащення» учня. Сьогодні процес оволодіння грою на будь-якому музичному інструменті є цілком доступним завдяки численним каналам на Youtube. І це зумовлює зміщення акцентів у функціях сучасного викладача з репетитора на наставника. Фасилітація – одна із сучасних педагогічних технологій, суть якої полягає у стимулюванні розумової самостійності учня в процесі його навчання. Тому завдання культивування інтелектуальної активності, виховання у студентів внутрішньої потреби в самостійній роботі над матеріалом, бажання і вміння працювати висувається як одне з головних в навчальному процесі.

Мета компетентнісного підходу в інструментально-виконавській підготовці полягає у створенні концепції загальномузичного розвитку майбутніх музикантів-педагогів (формування їх художньої свідомості, загального та спеціального світогляду, загальних та музичних здібностей). При цьому формування суто технічних якостей, виконавських навичок має стати не самоціллю, а засобом вирішення кардинальних музично-виховних та музично-освітніх завдань. Орієнтація на музичне мислення має відбуватися у творчому процесі пізнання музики, що полягає у проникненні у зміст музичного твору через його аналітичне осмислення, пов'язане з ретельним вивченням тексту, виявленням його стильових і жанрових рис, особливостей побудови та музичної мови, зі знайомством із епохою створення та особистістю композитора. Розуміння музики, її форми та змісту здатне посилити естетичне переживання. Таким чином інтелектуальна активність збагачується емоційно. Важливим є те, що таке поєднання відіграє значну роль в розвитку асоціативного мислення студентів, спонукає розглядати твір, що вивчається, у його зв'язках з іншими явищами мистецтва і життя.

Сьогодні недостатньо навчити студента відтворювати композиторський текст згідно настанов та вказівок викладача – потрібно розвивати його ініціативність, активність, критичне мислення, стимулювати усвідомлене виконання творів, вміння приймати креативні рішення.

Шляхи реалізації концепції загальномузичного розвитку вбачаємо в наступному:

- збільшенні об'єму репертуару;
- прискоренні темпів його проходження;
- збільшенні міри теоретичної ємності занять;
- відхід від пасивних способів діяльності (повторення за педагогом, наслідування) в сторону розвитку творчої ініціативи та самостійності

студентів.

Звичайно, що одних методолого-методичних розробок недостатньо. Головне – в особистості самого студента, його націленості на вирішення певних навчально-виховних завдань та підготовленості до їх реалізації, розумінні необхідності їх поєднання із завданнями розвитку виконавських навичок. А уміння цей взаємозв'язок реалізувати здобувається у процесі інструментально-виконавської підготовки студента музично-педагогічної спеціальності у ВНЗ та розвивається у подальшій професійній діяльності.

Література:

1. Ірклієнко В., Дем'янко Н. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва на індивідуальних заняттях з основного музичного інструмента. *Естетика і етика педагогічної дії*. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, ПНПУ імені В.Г. Короленка. 2019. Вип. 20. С. 119 – 127.
2. Li L. (2018). Study on the Innovation of Piano Teaching in Normal Colleges and Universities. Scientific Research Publishing. Creative Education, 9. 697-701. doi: [10.4236/ce.2018.95051](https://doi.org/10.4236/ce.2018.95051).
3. Mary Lennon & Geoffrey Reed (2012) Instrumental and vocal teacher education: competences, roles and curricula, Music Education Research, 14:3, 285-308. URL: <http://dx.doi.org/10.1080/14613808.2012.685462>

***Annotation.** The advantages of the concept of general musical development as the basis of instrumental performance training of future music teachers are highlighted. Emphasis is placed on the relevance of the activation of effective technologies and forms of educational process, the use of both traditional and new tools and methods for the comprehensive development of creative abilities of students. Ways to implement the concept of general music development in the instrumental class, which contributes to the formation of students' competencies necessary for their successful professional self-realization, are defined.*

***Key words.** competence-based approach, instrumental performance training, music teacher, Basic Musical Instrument, individual lesson, the concept of general musical development.*